

ҚАШЫҚТЫҚ ФОРМАТТА ОҚЫТУҒА БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫН ДАЙЫНДАУДА ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚОЛДАУДЫҢ ӘСЕРІН БАҒАЛАУ

Жаркимбаева Б.А.

І.Жансүгіров атындағы Жетісу университеті, Қазақстан Республикасы, Талдықорған қ.
*e-mail: botagozzharkimbaeva@mail.ru

Қазіргі білім беру жүйесінде қашықтықтан оқыту форматы тұрақты оқу үдерісінің бір бөлігіне айналды. Бұл жағдай бастауыш сынып оқушыларына ерекше педагогикалық қолдау көрсетуді қажет етеді, себебі олардың оқу дербестігі, цифрлық сауаттылығы және ішкі мотивациясы әлі қалыптасу үстінде. Мақалада бастауыш сынып оқушыларын қашықтық форматтағы оқытуға дайындау барысында педагогикалық қолдаудың тиімділігіне баға беруге бағытталған эксперименттік зерттеу нәтижелері ұсынылады. Зерттеуге екі топтан тұратын (эксперименттік және бақылау) жалпы саны 60 бастауыш сынып оқушысы қатысты. Эксперименттік топқа жүйелі педагогикалық қолдау көрсетілді: цифрлық оқыту құралдарын игеру, оқу тәртібін ұйымдастыру, ата-анамен және мұғаліммен кері байланыс орнату. Зерттеу нәтижелері педагогикалық қолдаудың оқушылардың қашықтық оқуға дайындығын арттыруда айтарлықтай тиімді екенін көрсетті. Мақалада қолданылған әдістер, алынған нәтижелер мен ұсыныстар бастауыш білім беру жүйесінде қашықтықтан оқытуды тиімді ұйымдастыруға арналған практикалық бағдар ұсынады.

Кілт сөздер: қашықтықтан оқыту, бастауыш сынып, педагогикалық қолдау, оқуға дайындау, эксперименттік зерттеу, білім беру технологиялары.

Кіріспе

Соңғы жылдары білім беру жүйесінде орын алған цифрлық трансформация, әсіресе пандемия кезеңіндегі тәжірибеден кейін, қашықтықтан оқыту форматын тұрақты оқу үдерісінің бір бөлігіне айналдырды. Бұл жағдай мектепке дейінгі және бастауыш білім деңгейінде ерекше қиындықтар туындатты. Бастауыш сынып оқушылары оқу әрекетіне жаңа енді ғана қалыптасып келе жатқан жаста болғандықтан, қашықтық форматта тиімді білім алу үшін оларды жан-жақты педагогикалық қолдаумен қамтамасыз ету қажеттілігі туындайды.

Бастауыш мектеп оқушыларының өздігінен оқу дағдылары, цифрлық құралдарды қолдану икемі мен эмоциялық тұрақтылығы әлі толық дамымағандықтан, бұл жастағы балаларды қашықтық оқуға бейімдеу – педагогикалық тұрғыдан күрделі әрі өзекті мәселе болып табылады. Сондықтан педагог тарапынан бағыт-бағдар беру, ата-анамен өзара ықпалдастық, психо-эмоциялық қолдау, оқу мотивациясын арттыру сияқты жүйелі жұмыс ұйымдастырылуы тиіс.

Қашықтық форматта оқыту жағдайында бастауыш сынып оқушыларының білім алуға дайын болмауы, оқу мотивациясының төмендігі және цифрлық оқыту құралдарын меңгерудегі қиындықтар – осы зерттеудің өзегі болып табылады. Бұл мәселе қазіргі мектеп тәжірибесінде нақты шешімді қажет етеді.

Зерттеулерде (Селевко Г.К., Рогов Е.И., Черкасова О.В., Darling-Hammond) бастауыш сынып оқушыларын қашықтық форматта оқыту кезінде кешенді педагогикалық қолдаудың маңыздылығы бірнеше рет ерекше атап өтілген. Авторлар бұл жастағы балалардың когнитивтік, эмоционалдық және әлеуметтік дамуы әлі қалыптасу сатысында екенін, сондықтан олардың оқу үдерісіне толыққанды қатысуы үшін тек техникалық құралдармен қамтамасыз ету жеткіліксіз екенін дәлелдейді. Атап айтқанда, оқушылардың онлайн білім алуға бейімделуі тек цифрлық сауаттылыққа ғана емес, сондай-ақ олардың мотивация деңгейіне, өзін-өзі ұйымдастыру қабілетіне және оқу барысында туындайтын қиындықтарды жеңе білуіне тікелей байланысты.

Селевко Г.К. өз еңбектерінде бастауыш буында оқытуды цифрлық ортаға бейімдеуде педагогтің жетекшілік рөлі ерекше екенін атап өтеді [1]. Рогов Е.И. оқу мотивациясын арттыру мен эмоционалдық қолдаудың бала тұлғасының тұрақты дамуына ықпал ететінін көрсетеді [2]. Черкасова О.В. болса, нақты мысалдар арқылы бастауыш сынып оқушыларына арналған қашықтық форматтағы оқытуды ұйымдастыру кезінде ата-анамен байланыс пен әдістемелік бағыт берудің маңызын негіздейді [3].

Ал Darling-Hammond жүргізген зерттеулерінде АҚШ пен басқа елдердің қашықтықтан оқыту тәжірибелерін талдай отырып, тиімді білім беру үшін педагогикалық қолдаудың психологиялық, әдістемелік және әлеуметтік аспектілерін интеграциялау қажет екенін баса айтады. Ол әсіресе оқушы мен мұғалім арасындағы тұрақты кері байланыстың оқу жетістіктеріне тікелей әсер ететінін нақтылайды [4].

Anderson өз еңбегінде онлайн оқытудың теориясы мен тәжірибесін кешенді түрде қарастыра отырып, қашықтықтан білім беру процесінде оқытушының белсенді, бағыттаушы рөлін ерекше атап өтеді. Автор онлайн форматтағы оқытуда педагогтің тек ақпарат жеткізуші емес, оқу үдерісін ұйымдастырушы, қолдаушы тұлға ретінде әрекет етуі қажет екенін негіздейді [5].

Mishra мен Koehler «Технологиялық-педагогикалық мазмұндық білім» (TPACK) ұғымын енгізе отырып, мұғалімнің кәсіби құзыреттілігі тек пәндік біліммен шектелмейтінін, оған қоса цифрлық технологияларды педагогикалық мақсатта қолдану шеберлігі де қажет екенін дәлелдейді. Бұл модель цифрлық симуляциялар мен онлайн құралдарды тиімді қолданудың теориялық негізін қалыптастырады [6].

Robinson шығармашылық ойлауды ХХІ ғасыр дағдыларының маңызды компоненті ретінде сипаттайды. Оның еңбектерінде дәстүрлі білім беру жүйесінің креативтілікті шектейтін тұстары сынға алынып, оқушылардың шығармашылық әлеуетін дамытуға бағытталған педагогикалық тәсілдер ұсынылады [7].

Sawyer креативтілік пен инновациялық ойлаудың психологиялық механизмдерін жан-жақты зерттей отырып, оқу үдерісінде шығармашылықты дамытуға арналған әдістемелік ұсыныстар береді. Ол оқу барысында туындайтын мәселелерге стандарттан тыс шешімдер іздеудің маңызын баса көрсетеді [8].

Beghetto мен Kaufman шығармашылық ойлауды дамытуда сыныптағы әлеуметтік-психологиялық ахуалдың, мұғалімнің қолдау көрсету тәсілінің және оқу контекстінің шешуші рөл атқаратынын дәлелдейді. Олар оқушылардың креативті мінез-құлқын ынталандыру үшін жағымды оқу ортасын қалыптастыру қажеттігін атап өтеді [9].

Reimers пен Schleicher өз еңбектерінде COVID-19 пандемиясының білім беру жүйесіне тигізген әсерін жан-жақты талдай отырып, қашықтық форматтағы оқыту жағдайында білім беру құрылымын қайта ойластыру қажеттігін негіздейді. Авторлар әлемдік тәжірибеге сүйене отырып, оқушының оқуына педагогикалық қолдау көрсетудің, мектеп пен отбасы арасындағы өзара іс-қимылды нығайтудың, сондай-ақ цифрлық білім беру ресурстарының әдістемелік тұрғыда бейімделуінің маңыздылығын баса көрсетеді. Олар қашықтықтан оқыту үдерісінде педагогтің рөлі тек ақпарат жеткізуші емес, сонымен қатар фасилитатор, бағыт беруші, ынталандырушы екеніне ерекше назар аударады [10].

Осы ғылыми еңбектер негізінде бастауыш сынып оқушыларын қашықтық оқытуға бейімдеуде кешенді педагогикалық қолдаудың, оның ішінде эмоционалдық, ұйымдастырушылық және әдістемелік сүйемелдеудің маңызы жоғары екені дәлелденіп отыр.

Сонымен қатар, педагогтің эмоционалдық қолдауы, тұлғалық қарым-қатынас және ынталандыру тәсілдері оқушылардың онлайн білімге бейімделуінде шешуші рөл атқаратыны анықталған. Алайда қазақстандық білім беру контекстінде бастауыш сынып оқушыларына бағытталған нақты педагогикалық қолдау жүйесін зерттеу және оны тәжірибеде бағалау әлі де жеткіліксіз.

Зерттеудің мақсаты қашықтық форматтағы оқыту үдерісінде бастауыш сынып оқушыларын оқуға дайындауда педагогикалық қолдаудың тиімділігін эксперименттік жолмен бағалау.

Зерттеудің міндеттері:

1. Қашықтық форматта бастауыш сынып оқушыларын оқыту жағдайын теориялық тұрғыда талдау;

2. Педагогикалық қолдау көрсету компоненттерін айқындау;

3. Эксперименттік топпен жұмыс жүргізу арқылы қолдаудың әсерін зерттеу;

4. Алынған нәтижелерді талдап, ұсыныстар жасау.

Егер бастауыш сынып оқушыларына қашықтық форматтағы оқыту кезінде жүйелі педагогикалық қолдау көрсетілсе (эмоционалдық, әдістемелік және ұйымдастырушылық), онда олардың оқуға дайындығы мен оқу белсенділігі едәуір артады.

Бұл зерттеу қашықтық форматта бастауыш сынып оқушыларын оқытуда педагогикалық қолдау көрсету жүйесінің нақты құрылымын, оның практикалық жүзеге асырылуын және нәтижелілігін алғаш рет эмпирикалық жолмен зерттейді. Сонымен қатар, зерттеу қазақстандық мектеп жағдайында жүргізілуімен ерекшеленеді және отандық педагогикалық тәжірибені байытады

Материалдар мен әдістер

Зерттеу нысаны ретінде қашықтық форматта оқытуға қатысатын бастауыш сынып оқушылары алынды. Зерттеудің пәні – педагогикалық қолдау көрсету жүйесінің оқушылардың қашықтық форматтағы оқуға дайындық деңгейіне әсері.

Зерттеу 2025 жылдың көктемгі семестрінде Талдықорған қаласының екі жалпы білім беретін мектебінің базасында жүргізілді: №2 орта мектебі және М. Ломоносов атындағы №5 орта мектеп-лицейі. Жалпы 60 оқушы зерттеуге қатысты, олар кездейсоқ тандау арқылы екі топқа бөлінді: эксперименттік топ ($n = 30$) – педагогикалық қолдау жүйесі қолданылған оқушылар және бақылау тобы ($n = 30$) – дәстүрлі, қолдаусыз оқу үдерісінде қатысқан оқушылар. Оқушылардың жас шамасы 8–9 жас аралығында (2–3 сынып), жынысы әртүрлі, әлеуметтік жағдайы ұқсас. Зерттеу квазиэксперименттік дизайнға негізделіп, бақылау және эксперименттік топтар арасындағы салыстырмалы талдау арқылы жүзеге асырылды. Қолданылған әдістерге сауалнама (оқушылар мен ата-аналарға арналған бастапқы және қорытынды диагностика), бақылау парақтары (оқыту кезіндегі белсенділік пен өздігінен жұмыс жасау деңгейін бағалау), тестілеу (оқу материалының меңгерілуін бағалау), педагогикалық бақылау (мұғалімдердің күнделікті сабақ жүргізу барысындағы деректерді жинау), сондай-ақ ата-аналар мен мұғалімдермен жүргізілген жартылай құрылымданған интервью жатады. Эксперименттік топқа ұсынылған педагогикалық қолдау бірнеше негізгі компоненттерден тұрды: ұйымдастырушылық қолдау (күн тәртібін құру, сабақ кестесін түсіндіру, онлайн платформаға кіру жолын үйрету), әдістемелік қолдау (бейнесабақтар, визуалды нұсқаулықтар, интерактивті тапсырмалар), эмоциялық қолдау (мотивациялық сөйлесулер, қолпаштау, жетістік журналдары), сондай-ақ ата-анамен жұмыс (апталық кері байланыс, нұсқаулықтар, үй жағдайында көмек көрсету тәсілдері).

Кесте 1 – Зерттеу барысында қолданылған цифрлық құралдар мен платформалар сипаттамасы

Құрал немесе бағдарлама	Сипаттамасы	Өндіруші ел
Zoom	Онлайн сабақ өткізу платформасы	АҚШ
Google Classroom	Үй тапсырмаларын беру және тексеру жүйесі	АҚШ
Padlet, Mentimeter	Интерактивті кері байланыс құралдары	Еуроодақ
Бейне сабақтар	Мұғалімдер әзірлеген тақырыптық видеолар	Жергілікті контент

Барлық оқушыларға қажетті цифрлық құрылғылар (планшет немесе ноутбук), интернетке қосылу мүмкіндігі қамтамасыз етілді.

Зерттеу үш негізгі кезеңнен тұрды. Бірінші кезеңде алдын ала диагностика жүргізілді, оның барысында оқушылар мен ата-аналарға сауалнама алынды, мотивация деңгейін анықтауға арналған шкала қолданылды және бастапқы педагогикалық бақылау жүргізілді. Бұл кезең оқушылардың бастапқы дайындық деңгейін, оқу мотивациясын және цифрлық ортада жұмыс істеу дағдыларын бағалауға бағытталды. Екінші кезеңде 6 аптаға созылған эксперименттік оқыту жүзеге асырылды, онда эксперименттік топқа арнайы

әзірленген педагогикалық қолдау көрсету жүйесі енгізілді. Бұл жүйе ұйымдастырушылық, әдістемелік, эмоциялық және ата-анамен жұмыс істеу компоненттерін қамтыды. Үшінші кезеңде қорытынды диагностика жүргізілді: оқушылар тестілеуден өтіп, ата-аналар мен мұғалімдермен құрылымданған сұхбаттар өткізілді, сонымен қатар жинақталған деректер талданды. Бұл кезеңнің мақсаты – педагогикалық қолдаудың тиімділігін бағалау және бастапқы деңгеймен салыстырғандағы өзгерістерді анықтау болды.

Нәтижелер мен талқылаулар

Мәліметтер арнайы статистикалық бағдарлама арқылы өңделді. Зерттеу нәтижелерін талдау үшін бірнеше әдіс қолданылды: топшілік және топаралық айырмашылықтарды анықтау мақсатында t-критерий (тәуелді және тәуелсіз) пайдаланылды; descriptive statistics әдісі арқылы алынған деректердің орташа мәні мен стандартты ауытқуы есептелді. Қажет болған жағдайда корреляциялық талдау жүргізіліп, оқушылардың оқу мотивациясы мен оқу жетістіктері арасындағы өзара байланыс анықталды. Зерттеу этикалық нормаларға толық сәйкес жүргізілді: барлық оқушылар мен олардың ата-аналарынан ақпараттандырылған келісім алынды. Жиналған барлық деректер құпия түрде сақталып, тек ғылыми-зерттеу мақсаттарында ғана қолданылды.

Зерттеу барысында бастауыш сынып оқушыларының қашықтық форматта оқуға дайындығы мен оқу белсенділігіне педагогикалық қолдаудың ықпалы бағаланды. Алынған мәліметтер алдын ала және қорытынды диагностика негізінде жинақталды. Эксперименттік топ оқушыларына зерттеу кезеңінде жүйелі түрде педагогикалық қолдау көрсетілді, ал бақылау тобындағы оқушылар дәстүрлі оқыту форматында, арнайы қолдаусыз білім алды.

Диагностикалық бағалау келесі негізгі критерийлер бойынша жүргізілді: оқушылардың онлайн оқуға деген мотивация деңгейі, оқу тапсырмаларын өздігінен орындау жиілігі, цифрлық платформаларда жұмыс істеу дағдысы және сабақтарға белсенді қатысу көрсеткіші. Бұл көрсеткіштер оқушылардың қашықтық форматтағы оқуға бейімділік дәрежесін жан-жақты сипаттауға мүмкіндік берді.

Осы диагностикалық деректердің көрнекі түрде (кесте және диаграмма түрінде) ұсынылуы арқылы эксперименттік және бақылау топтарының нәтижелері салыстырмалы түрде талданады.

Кесте 2 – Эксперименттік және бақылау топтарының бастапқы және қорытынды нәтижелерінің салыстырмасы (орташа балл түрінде)

Көрсеткіштер	Эксперименттік топ (бастапқы)	Эксперименттік топ (соңғы)	Бақылау тобы (соңғы)
Онлайн оқуға мотивация (10 балл)	5,1	8,4	5,6
Өздігінен жұмыс істеу дағдысы	4,9	8,0	5,1
Цифрлық құралмен жұмыс дағдысы	5,3	8,6	5,8
Сабаққа қатысу белсенділігі	6,0	9,0	6,4

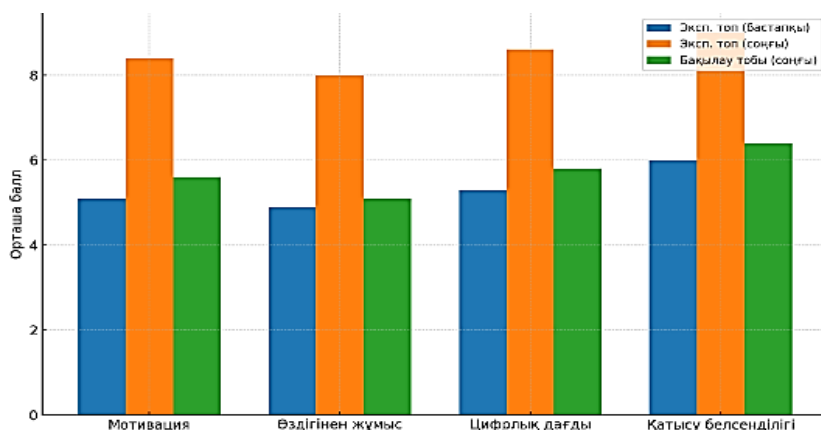
2-кестеде эксперименттік және бақылау топтарының зерттеу алдындағы (бастапқы) және зерттеу соңындағы (қорытынды) нәтижелері салыстырмалы түрде көрсетілген. Кесте төрт негізгі көрсеткіш бойынша алынған орташа баллдарды қамтиды: онлайн оқуға мотивация, өздігінен жұмыс істеу дағдысы, цифрлық құралмен жұмыс істеу қабілеті, және сабаққа қатысу белсенділігі.

Эксперименттік топта зерттеу барысында оқушыларға жүйелі педагогикалық қолдау (ұйымдастырушылық, әдістемелік, эмоциялық және ата-анамен жұмыс) ұсынылған болатын. Нәтижесінде барлық көрсеткіштер бойынша айтарлықтай оң өзгерістер тіркелді. Атап айтқанда:

- Онлайн оқуға мотивация 5,1 баллдан 8,4 баллға дейін артты;
- Өздігінен жұмыс істеу дағдысы 4,9 баллдан 8,0 баллға көтерілді;
- Цифрлық құралмен жұмыс қабілеті 5,3 баллдан 8,6 баллға дейін өсті;
- Сабаққа қатысу белсенділігі 6,0 баллдан 9,0 баллға дейін артты.

Бақылау тобында мұндай өзгерістер байқалмады: олардың көрсеткіштері бастапқы деңгейге жақын қалды және статистикалық тұрғыда маңызды емес айырмашылықтарды көрсетті. Мысалы, онлайн мотивация небәрі 5,6 баллды құрады, бұл бастапқы деңгейден (5,1) аз ғана жоғары.

Осылайша, кестедегі деректер педагогикалық қолдаудың тиімділігін нақты дәлелдейді және бастауыш сынып оқушыларын қашықтық форматтағы оқуға дайындау барысында жүйелі сүйемелдеудің маңыздылығын көрсетеді. Эксперименттік топтың жетістіктері қолданылған қолдау моделі оқушылардың цифрлық ортада білім алу дағдыларын белсенді дамытатынын дәлелдейді.

Сурет 1 – Эксперименттік және бақылау топтарының нәтижелері (салыстырмалы диаграммасы)

Эксперименттік топта педагогикалық қолдаудың жүйелі түрде жүргізілуі оқушылардың барлық негізгі параметрлері бойынша едәуір ілгерілеушілікке әкелді. Атап айтқанда, онлайн оқуға мотивация көрсеткіші бастапқыда 5,1 балл болса, тәжірибе соңында 8,4 баллға жетті. Бұл – 3,3 балл өсімді көрсетеді. Ал бақылау тобында бұл көрсеткіш тек 5,6 балл болды, яғни елеулі өзгеріс байқалмады. Өздігінен жұмыс істеу дағдысы эксперименттік топта 4,9 баллдан 8,0 баллға дейін артты. Бұл оқушылардың оқу әрекетіне дербес түрде тартылғанын көрсетеді. Цифрлық құралдармен жұмыс істеу қабілеті де 5,3-тен 8,6 баллға дейін көтерілді. Ал бақылау тобында бұл көрсеткіш 5,8 балл шамасында қалды. Сабаққа қатысу белсенділігі 6,0-ден 9,0 баллға дейін көтеріліп, оқушылардың сабаққа ынта-жігерінің артқанын көрсетті. 1-суретте осы көрсеткіштердің динамикасы айқын көрсетілген. Диаграммадан эксперименттік топтағы көрсеткіштердің бірқалыпты және нақты өскені байқалады, ал бақылау тобындағы өзгерістер мардымсыз. Педагогикалық қолдау көрсету – бастауыш сынып оқушыларын қашықтық форматтағы оқуға тиімді бейімдеудің шешуші факторы болып табылады. Эксперименттік топтағы оқушылардың мотивациясы, цифрлық ортада жұмыс жасау қабілеті және оқу белсенділігі жоғары деңгейге жетті, бұл ұсынылған қолдау моделінің тиімділігін дәлелдейді.

t-критерий нәтижелері эксперименттік топта оқу мотивациясы мен дағдылары бойынша статистикалық тұрғыдан маңызды өсімді көрсетті ($p < 0.01$). Бақылау тобында көрсеткіштердің өзгерісі статистикалық маңыздылық деңгейіне жеткен жоқ ($p > 0.05$).

Кесте 3 – Эксперименттік топтағы бастапқы және қорытынды көрсеткіштер арасындағы айырмашылықтардың t-статистикалық талдау нәтижелері

Критерий	t мәні	p мәні	Қорытынды
Онлайн мотивация	4.82	<0.01	Маңызды айырмашылық
Өздігінен жұмыс	5.01	<0.01	Маңызды айырмашылық
Цифрлық құралды қолдану	5.74	<0.01	Маңызды айырмашылық
Қатысу белсенділігі	4.93	<0.01	Маңызды айырмашылық

Қорыта келе, эксперименттік топта барлық көрсеткіштер бойынша елеулі жоғары нәтижелерге қол жеткізілді. Педагогикалық қолдаудың ұйымдастырушылық, әдістемелік және эмоционалдық бағыттары жүйелі түрде берілген кезде оқушылардың оқуға дайындық деңгейі айтарлықтай жақсарды. Ал бақылау тобында көрсеткіштердегі өзгерістер өте төмен деңгейде болып, айтарлықтай оң нәтижелер байқалмады. Осы алынған деректер зерттеу гипотезасын толықтай растайды және педагогикалық қолдаудың бастауыш сынып оқушыларын қашықтық форматта оқытуға дайындауда шешуші әрі маңызды фактор екендігін дәлелдейді.

Зерттеу нәтижелері педагогикалық қолдаудың бастауыш сынып оқушыларының қашықтық форматта оқуға бейімделуіне оң әсер ететінін көрсетті. Эксперименттік топтың барлық негізгі көрсеткіштері – мотивация, өздігінен жұмыс жасау дағдысы, цифрлық құралдармен жұмыс істеу және сабаққа белсенді қатысу – елеулі дәрежеде жақсарды. Бұл қолдаудың жүйелі ұйымдастырылуы, оның ішінде эмоциялық, әдістемелік және ұйымдастырушылық элементтердің бір-бірімен үйлесімді үйлесуі нәтижесінде мүмкін болды. Оқушылар өздерін сенімді сезініп, оқу үдерісіне белсенді және ынталы қатыса бастады. Алынған нәтижелер халықаралық және отандық зерттеулермен өзара үндеседі. Мысалы, Селевко Г.К. (2020) және Рогов Е.И. еңбектерінде бастауыш мектеп оқушыларына қашықтық форматта оқуда қолдау көрсетудің маңыздылығы атап өтілген. Darling-Hammond (2021) қашықтықтан оқыту жағдайында оқушыға деген педагогикалық және ата-аналық қолдаудың шешуші рөл атқаратынын көрсеткен. Reimers & Schleicher (2020) жүргізген зерттеу нәтижелері де қазіргі зерттеуді қолдайды: олар оқушылардың оқу жетістіктері мен мотивациясы педагогтің белсенді араласуы жағдайында айтарлықтай артады деген қорытындыға келген. Алайда кейбір жұмыстарда (мысалы, Anderson, 2019) тек цифрлық құралдарға сүйенудің шектеулілігі де айтылған. Бұл зерттеуде цифрлық құралдармен қатар, тұлғалық және психоэмоциялық қолдау да қамтылғандықтан, нәтиже анағұрлым жоғары болды. Бұл зерттеу шеңберінде бірнеше шектеулер байқалды. Біріншіден, қатысушылар саны шектеулі болды (барлығы 60 оқушы), сондықтан нәтижелерді кең көлемде жалпылау мүмкіндігі шектеулі. Екіншіден, зерттеу уақыты қысқа – тек 6 апта болды, ал білім беру процесіндегі өзгерістердің тұрақтылығы мен ұзақ мерзімді әсері қарастырылмады. Үшіншіден, зерттеу бір өңірдің мектептерінде өткізілгендіктен, әртүрлі әлеуметтік-экономикалық контекстер ескерілмеді. Зерттеу нәтижелері білім беру ұйымдарына нақты тәжірибелік бағдар бере алады. Атап айтқанда: бастауыш сынып оқушыларына арналған педагогикалық қолдау бағдарламаларын әзірлеу; қашықтық форматта оқыту кезінде ата-аналармен жүйелі жұмыс жүргізу; мұғалімдерге арналған цифрлық педагогика мен психологиялық қолдау курстарын ұйымдастыру. Бұл мәліметтер оқу бағдарламаларын бейімдеу мен жаңартуға, оқыту технологияларын жетілдіруге мүмкіндік береді. Болашақта қашықтықтан оқытуда педагогикалық қолдаудың ұзақ мерзімді әсерін зерттеу, түрлі жас топтары мен әлеуметтік топтар арасындағы айырмашылықтарды қарастыру, оқушылардың ата-аналарымен және сыныптастарымен қарым-қатынасының білім беру нәтижелеріне ықпалын талдау, сондай-ақ педагогикалық қолдаудың жеке компоненттерін (эмоциялық, әдістемелік, ұйымдастырушылық) жеке-жеке зерттеу маңызды бағыттар болмақ.

Қорытынды

Жүргізілген зерттеу бастауыш сынып оқушыларын қашықтық форматтағы оқуға дайындау үдерісінде педагогикалық қолдаудың жоғары тиімділігін дәлелдеді. Эксперименттік топтағы оқушылардың оқу мотивациясы, цифрлық дағдылары және оқу белсенділігі едәуір артқаны байқалды. Бұл педагогикалық қолдау жүйесінің (ұйымдастырушылық, әдістемелік және эмоциялық компоненттерін қамтитын) кешенді түрде іске асырылуы нәтижесінде мүмкін болды. Нәтижелер көрсеткендей, бастауыш мектеп деңгейінде қашықтық форматқа бейімделу тек техникалық құралмен қамтамасыз етумен шектелмейді. Оқушыларға жүйелі педагогикалық сүйемелдеу қажет, ол оқу процесін тиімді ұйымдастыруға, оқу мотивациясын арттыруға және цифрлық оқуға бейімделуге септігін тигізеді. Осыған байланысты бірқатар ұсыныстар беруге болады: бастауыш сынып оқушыларымен қашықтықтан жұмыс жүргізетін педагогтерге арналған әдістемелік қолдау бағдарламаларын әзірлеу қажет; ата-аналармен серіктестік орнату

мақсатында нұсқаулықтар мен кеңестер жиынтығы дайындалуы тиіс; қашықтық оқытуды тиімді ұйымдастыру үшін мұғалімдерді кәсіби қайта даярлау курстарымен қамту ұсынылады; болашақта ұзақ мерзімді әсерлерді бақылау мақсатында мониторинг жүргізу ұсынылады. Бұл зерттеу бастауыш білім беру саласына цифрлық педагогиканы интеграциялау бағытында ғылыми-тәжірибелік негіз береді және педагогикалық қолдау көрсету арқылы қашықтық форматта тиімді оқыту мүмкін екенін көрсетеді.

ӘДЕБИЕТТЕР:

1. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: учеб. пособие. – М.: Народное образование, 2020. – 336 с.
2. Рогов Е.И. Психология обучения и воспитания школьников: практическое руководство. – М.: Владос, 2021. – 288 с.
3. Черкасова О.В. Особенности организации дистанционного обучения младших школьников // Педагогика и психология. – 2020. – №3(85). – С. 42–48.
4. Darling-Hammond, L. Teaching and learning in the time of COVID. – Stanford: Stanford University Press, 2021. – 224 p.
5. Anderson, T. The theory and practice of online learning. – Canada: Athabasca University Press, 2019. – 472 p.
6. Mishra, P., & Koehler, M.J. Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge // Teachers College Record. – 2006. – Vol. 108(6). – P. 1017–1054.
7. Robinson, K. Out of our minds: Learning to be creative. – 2nd ed. – London: Capstone Publishing, 2011. – 384 p.
8. Sawyer, R.K. Explaining creativity: The science of human innovation. – 2nd ed. – Oxford: Oxford University Press, 2012. – 568 p.
9. Beghetto, R.A., & Kaufman, J.C. Classroom contexts for creativity // High Ability Studies. – 2014. – Vol. 25(1). – P. 53–69.
10. Reimers, F.M., & Schleicher, A. Schooling disrupted, schooling rethought: How the COVID-19 pandemic is changing education. – Paris: OECD Publishing, 2020. – 144 p.

REFERENCES:

1. Selevko G.K. (2020). Sovremennyye obrazovatelnye tehnologii: uchebnoye posobie [Modern educational technologies: textbook]. Moskva: Narodnoye obrazovaniye, 336 p.
2. Rogov E.I. (2021). Psikhologiya obucheniya i vospitaniya shkolnikov: prakticheskoye rukovodstvo [Psychology of teaching and upbringing schoolchildren: a practical guide]. Moskva: Vlados, 288 p.
3. Cherkasova O.V. (2020). Osobennosti organizatsii distantsionnogo obucheniya mladshikh shkolnikov [Features of organizing distance learning for younger students]. Pedagogika i psikhologiya, no. 3(85), pp. 42–48.
4. Darling-Hammond, L. Teaching and learning in the time of COVID. – Stanford: Stanford University Press, 2021. – 224 p.
5. Anderson, T. The theory and practice of online learning. – Canada: Athabasca University Press, 2019. – 472 p.
6. Mishra, P., & Koehler, M.J. Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge // Teachers College Record. – 2006. – Vol. 108(6). – P. 1017–1054.
7. Robinson, K. Out of our minds: Learning to be creative. – 2nd ed. – London: Capstone Publishing, 2011. – 384 p.
8. Sawyer, R.K. Explaining creativity: The science of human innovation. – 2nd ed. – Oxford: Oxford University Press, 2012. – 568 p.
9. Beghetto, R.A., & Kaufman, J.C. Classroom contexts for creativity // High Ability Studies. – 2014. – Vol. 25(1). – P. 53–69.
10. Reimers, F.M., & Schleicher, A. Schooling disrupted, schooling rethought: How the COVID-19 pandemic is changing education. – Paris: OECD Publishing, 2020. – 144 p.

ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПОДДЕРЖКИ ПРИ ПОДГОТОВКЕ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ К ОБУЧЕНИЮ В ДИСТАНЦИОННОМ ФОРМАТЕ

Жаркимбаева Б.А.

Жетысуский университет имени И. Жансугурова, Республика Казахстан, г. Талдыкорган
*e-mail: botagozzharkimbaeva@mail.ru

В современной системе образования формат дистанционного обучения стал неотъемлемой частью регулярного учебного процесса. Такая ситуация требует особой педагогической поддержки для учащихся начальных классов, поскольку их учебная самостоятельность, цифровая грамотность и внутренняя мотивация находятся на стадии формирования. В статье представлены результаты экспериментального исследования, направленного на оценку эффективности педагогической поддержки при подготовке младших школьников к дистанционному обучению. В исследовании приняли участие 60 учеников начальных классов, разделённых на две группы: экспериментальную и контрольную. Ученикам экспериментальной группы оказывалась системная педагогическая поддержка, включающая освоение цифровых учебных инструментов, организацию учебного режима, а также установление обратной связи с родителями и учителями. Результаты исследования показали, что педагогическая поддержка значительно повышает готовность учащихся к дистанционному обучению. Методы, использованные в исследовании, полученные данные и предлагаемые рекомендации представляют собой практическое руководство по эффективной организации дистанционного обучения в системе начального образования.

Ключевые слова: дистанционное обучение, начальные классы, педагогическая поддержка, подготовка к обучению, экспериментальное исследование, образовательные технологии.

EVALUATING THE IMPACT OF PEDAGOGICAL SUPPORT IN PREPARING PRIMARY SCHOOL STUDENTS FOR DISTANCE LEARNING

B.A. Zharkimbayeva

Zhetysu University named after I. Zhansugurov, Republic of Kazakhstan, Taldykorgan
*e-mail: botagozzharkimbaeva@mail.ru

In the current education system, the distance learning format has become an integral part of the regular learning process. This situation requires special pedagogical support for primary school students, as their learning autonomy, digital literacy, and intrinsic motivation are still in the process of development. This article presents the results of an experimental study aimed at evaluating the effectiveness of pedagogical support in preparing primary school students for distance learning. A total of 60 students participated in the study, divided into two groups: experimental and control. The experimental group received systematic pedagogical support, which included mastering digital learning tools, organizing a learning routine, and establishing feedback with both parents and teachers. The research results showed that pedagogical support significantly improves students' readiness for distance learning. The methods applied, the results obtained, and the recommendations offered in the article provide practical guidance for the effective organization of distance education in primary school settings.

Keywords: distance learning, primary school, pedagogical support, learning readiness, experimental study, educational technologies.